

עוצבה לוחמת — איכותה בימי־שלום וגורלה במלחמה תלויים הרבה בטיב פיקודה. אך הגשמת הפונקציה הפיקודית — בהכנת הפקודה ובביצועה — מותנית במציאות הקרב של זמנו, העמוסה טכניקה מסועפת והנמדדת לא בימים ושעות כי אם בדקות. מציאות זו מורכבת כל־כך עד כי אין עוד מוח־יחיד עשוי להכילה כולה; והיא כה מהירה עד כי אין עוד ביכולתו הפיסית־הפסיכית שלא לפגור אחריה. השליטה השלמה ומהירות־ההגבה מתאפשרות כיום למפקד־עוצבה רק כשיש סביבו חבר עוזרים, המזדהים ומתלכדים עם המפקד למעין אישיות־קיבוצית חושבת־פועלת אחת — המהווה כלפי מפקדיה־המשנה והגייסות את „צות־הפיקוד“ החדיש: המפקד־ומטהו.

„פיקוד על־ידי צות“ כזה מציין את אורח־הפיקוד בצבאות של אמצע המאה־העשרים. אכן, אין הוא כלל מבטל או מחליש את ההכרח במפקד־יחיד, יודעי־עודו ויודעי־מלאכתו; מפקד, הפועל בתוך הצות ומרכזו — והשולט על הצות.

הכשרתו של קצין לתפקיד מטה מתאם היא המורכבת והממושכת ביותר שבכל ההכשרות הנהוגות בצבא. מאחר שקציני־המטה מסייעים למפקד במילוי תפקידיו — ורק באמצעות היעזרותו בעבודתם יכול הוא להפעיל את עוצבתו — הכרחי איפוא, שיהיה ביכולתו להתמצא היטב בעבודתם; על־כן מן הראוי הוא שגם הכשרתם של אלה העתידים לכהן בתפקידי פיקוד תעבור נדבכי עבודת־מטה.

מקובל לחשוב שבעתות מלחמה עולים בעיקר אלה שהוכיחו עצמם כמנהיגים וטבעי הוא שהדבר יקרה בראש־וראשונה בצינור הפיקוד, שכן שדה־הקרב הוא הגורם להבלטתם והוא המשמש כורה־ההיתוך לגיבושם. אולם עיון בדפי ההיסטוריה הצבאית מוכיח שדבר זה — ללא הכשרה מיוחדת קודמת בבתי־ספר — הוא נכון בעיקר בתחומי רמת היחידה. נכון הוא שהנסיון בקרב יוצר קנה־מידה שונה ביחס להעדפה בקידום מפקדים. אולם אלה שעלו בצינור־הפיקוד, מרמת פיקוד על יחידה ועד לרמת פיקוד על גופי־צבא גבוהים, היו בדרך־כלל אותם שעברו בשעתם הכשרה יסודית לעבודת פיקוד ומטה.

כמעט כל השכבה הבכירה של צבאות בריטניה וארצות־הברית, כפי שראינוה בשלהי מלחמת־העולם השניה, נכנסה למלחמה בתפקידי פיקוד או מטה נמוכים־יחסית, אך כולם עברו הכשרה־מוקדמת־יסודית לתפקידי פיקוד ומטה בבתי־הספר שיעודם בכך; ובראש וראשונה — ביה״ס לפיקוד ולמטה (בארה״ב), או ביה״ס למטה (בבריטניה), בהם נלמד כל הקשור בהפעלת גופי־צבא ברמת העוצבה ומעלה.

בתקופות רגיעה אין מפקדים וקציני־מטה צצים כפטריות בשדה האימונים והנסיון המעשי. הם חייבים להבנות בעמל רב של הכשרה יסודית צבאית־כללית והכשרה מקצועית. זוהי הכשרה שמבחינת הקפה ומשך־זמנה אינה נופלת מהדרוש להכשרה בסיסית של מהנדס; ומה גם שלהתפתחות המדעית בזמנו נודעת השפעה ישירה בתחומי הארגון ותורת־הלחימה בצבאות; וכתוצאה — משפיעה היא על הקפה הרב של ההכשרה הטכנית הדרושה היום לקצין. באשר תפקידו ממילא יחייבו לעסוק במכלול בעיות טכניות. היעד הניצב בפניו הוא: לפתח קצין כך שמצד אחד יהיה בו די דמיון יוצר בשביל לחשב ולקבוע צורות הפעלתם של גופים צבאיים

אליה אלף

קצין מטה

מתאם

- והכשרתו

הדגשים שצוינו מחייבים לבסס את הכשרתו של קציני-מטה מתאם על נדבכי-הידע הבאים:

● הכרות טכנית עם אמצעי-הלחמה הקיימים והחזויים בעתיד;

● תורת-מלחמה המותאמת לטבעה ולהקפה של זירת העתיד — והשפעותיה על בנין הכוחות, אימונם, כוונותם, ושיטת הפעלתם;

● הכרת הנשק הגרעיני, על משגריו השונים — והשפעותיו על מבנה הכוחות ושדה-הקרב;

● הרחבת האופק הכללי על-ידי הקניית ידע בנושאים החר ייבים להוות רובד בכל מחשבה צבאית ושיתרמו לגיבוש דמותו של קציני-המטה. אלה הם בראש-וראשונה שטחי מדיניות-החוץ, המלחמה-הקרה, מערכת בריתות צבאיות, אי-גודים מדיניים וכלכליים, הסכמי שביתת-נשק וכיו"ב, וענייני הכלכלה והפיתוח של המדינה.

ועתה — הבה ונבחון מהו האתגר הטמון בכל אחד מהנדבכים שציינתי.

ידע טכני

כל תכנית מבצעית או תכנית ארגונית מותנית עתה בהפעלת יחידות ואמצעים טכניים. קציני-המטה המתאם — הוא החייב להגיש נתונים טכניים להכנתה, לעבד החלטות בנושאים טכניים ולפקח את-רכך על הפעלתן של יחידות טכניות, והרי לא-פעם היינו עדים לדיונים בנושאים טכניים — כגון אמצעי לחימה — בהם לא היה ביכולתם של קצינים אלה או אחרים להציג נתונים ולהביע דעה מחוסר ידיעה בסיסית באותו תחום. לא-אחת עדים אנו כיצד עלולות להתקבל החלטות בלתי קולעות בענייני הצטיידות כתוצאה מהתבססות על נתונים שאינם שלמים מחמת חוסר התמצאות יסודית בתחום הנדון. אכן, ידע טכני בהקף הנדרש כיום ניתן לרכוש רק בקורסים מיוחדים — שיש לשלבם ככל-האפשר בבתי-הספר הקיימים.

במסלול הכשרתו של כל קציני-מטה יש לכלול קורס טכני, שהוא תנאי להשלמת לימודיו בביה"ס-לפיקוד-ולמטה. בקורס זה יכיר הוא את אמצעי-הלחמה הקיימים ואת אלה החזויים לעתיד, וירכוש גם הכרות עם התחומים של נשק טילי וגרעיני, ושל האלקטרוניקה.

קורס מעין-זה, אותו עובר כל חניך של בית-הספר-למטה או מועמד לבי"ס, קיים כיום בצבא הבריטי (במסגרת "קולג' המדע הצבאי"), בצבא הצרפתי (במסגרת קורס-מכין מיוחד) ובצבא ארה"ב (אף כאן במסגרת קורס-מכין מיוחד).

תורת-מלחמה

בין הגורמים-המרכיבים העיקריים של תורת-מלחמה יש למנות את אלה: יעדי המלחמה; מחשבה מבצעית; תורת בנין הכוחות, על יעודיהם (הנורעות, החילות והעוצבות); הכרת אמצעי-הלחמה ואת שניתן להפיק מהם; הכרת הזירה והאור-יב; הבנת יסודות התמרון בקרב, במערכה ובמלחמה.

השכלת-יסוד בנושאים אלה נקנית במסגרת ביה"ס-לפיקוד-

בשדה-הקרב של העתיד; ומצד שני יהיה לו ידע מספיק כדי למצות את שילובם התכליתי של אמצעים טכניים מורכבים ביותר — ולכון את כוח-האדם המקצועי המפעילם.

מהם אותם דגשים הנראים כצפויים בשדה-הקרב של העתיד, והמעוררים בעיות של הכשרה מקצועית מיוחדת לקציני-מטה? תמרון העוצבות ליצירת מרכזי-כובד כלפי היעדים שיש להשיגם. כאן באה לידי ביטוי "אמנות-המערכה" שפירושה הכושר לרתק על-ידי מינימום-כוח את עיקר מערכו של האויב — ולהלום כלפי היעד הסופי בעדיפות מכרעת. היכולת לתמן כך בהצלחה מותנית בכמה דברים המציגים דרישות מסוימות כלפי הכשרתו הטכנית של הקצין:

● איגוד משימתי של כוחות לקראת כל מאמץ אופרטיבי ולכל קרב שיתחולל במסגרת מאמץ זה;

● ניידות המתבססת על המנוע — שתאפשר יצירת מרכזי-כובד בגזרות בהן יש להכריע;

● עצמת-אש וכושר לפריצת-מכשולים — לשם חדירה למערכים מבוצרים;

● ניידות המתבססת גם על המנוע, אך גם על עצמת-אש — שתאפשר להתקדם במהירות לעורפו העמוק של האויב, אל עבר היעד הסופי ולהשיגו בטרם הצליח האויב לבסס התנגדות רצינית;

● מערך-תחזוקה גמיש וחסכוני — כדי לתחזק כל מאמץ; ועד כמה-שאפשר מבלי לסרבלו בהפעלת מתקנים כבדים. הגישה העקיפה — כתנאי להכרעה מהירה במלחמה. מימושה מותנה כיום, יותר מאשר אי-פעם, בכושר להחדיר כוחות גדולים לעורפו של האויב — ויהיה זה באמצעות היטס, הישט או ברכב המוכשר לצלוח שטחים קשי-מעבר. הסינוע האוירי. הקפו יגדל ככל שתובטח בשלבים הראשונים העליונות האוירית. סיוע זה הוא גורם קובע ליכולת התמרון המהיר מחד גיסא — ולשיתוק יכולת האויב ליצור מרכזי-כובד משלו, מאידך גיסא.

יעילות עבודת-מטה המאפשרת השגת רמת-מהירות גדולה ביותר. יעילות זו מתנה כיום את הפעלתם התכליתית של הגייסות בקרב. ברמות שבהן מדובר כאן — לא יוכל מפקד לשלוט על גייסותיו ללא סיוע; וכאשר יהיה סיוע זה פגום — תיפגע במישרין פעילות הגייסות עצמם. עבודת-מטה במלחמה מהירה תהיה חייבת להשען במידה הולכת וגדלה על אמצעים ושיטות אלקטרוניים, להעברת אינפורמציה ופקודות מקצין לקצין ללא משרדים ופקידים מתוכים; על עזרי-מטה משוכי-ללים, על נוהלי עבודה קצרים ועל מתכונות פשוטות להעברת פקודות; על השימוש במחשבים אלקטרוניים לפתרון בעיות מורכבות, למחקרי מטה ולמערכת-שליטה.

ההתפתחות הטכנית כבר הביאה תנופה רבתי בשיטות איכון בשדה-הקרב, באמצעי-שליטה, בלוחמה אלקטרונית, בפיתוח עצמת האש-המסייעת ובהגברת כושר ניידות הגייסות — ועדיין צופנת היא בחובה אפשרויות נוספות.

ולבסוף: העידן הגרעיני חולל מהפכה בתורת-בנין-הכוחות ובתורת-המלחמה עצמה. ודי בציון אחד: עידן זה כבר יצר בעיה של ארגון כוחות שיוכלו ללחום בשדות הקרב "קונר-בנציונלי" וה"גרעיני" כאחד, מבלי ליצור כוחות מיוחדים לכל תחום.

ולמטה על-ידי בנין שיטתי של מחשבת הקצין לתפיסה שלמה של תורת-המלחמה.

חשוב לציין מספר נושאים עיקריים בתחום זה:

המנוע, המטוס וכלי-השיט החדש פתחו אפשרויות עצומות להנחתת מהלומות, כבר בשלב מוקדם, על היעדים הסופיים — ועל-ידי כך להחשת קצב המלחמה בכללותה ולקירוב סיומה. ניצולם התכליתי של אמצעים אלה לצרכי מבצעים-משולבים ומבצעי כוחות-מיוחדים מחייב, נוסף על מחשבה מבצעית מקורית, גם ידע נרחב באפשרויות הפעולה של זרועות האויר והים ובאפשרויות שיתוף-הפעולה וההסתיי-עות-ההדדית עמם. בצבא ארה"ב, למשל, עוברים כל קציני-המטה קורסים מיוחדים במלחמת-גריליה, כדי שידעיתם תקיף גם צורת-לחימה זו, אשר יש סבורים כי היא עשויה, במצבים ידועים בעתיד להיות צורת-המלחמה היחידה האפשרית במסגרת המלחמה-הקרה.

מתורת המלחמה נובעת גם תורת בנין הכוחות; לתורה זו — שלושה שטחי יסום: הארגון החזוי; הארגון השוטף; הארגון המאולתר.

הארגון החזוי — משמעו קביעת מסגרות ארגוניות למספר שנים קדימה. קביעה זו, הנושית לאור הנחות שנתקבלו בענין מהותה של מלחמה עתידה, משמשת תכנית-אב גם לארגון השוטף ולהצטיידות. השלב הפרובלמטי בקביעת הארגון החזוי הוא מחקר-המטה לביסוס הנחות על אפשרויות המלחמה ומהותה (מבחינת יחסי הכוחות בזירות השונות). כל הנחה מוטעית עשויה לגרום לבזבוז הון-תועפות על מערכות-נשק שיתכן ואין טעם לכללן במערכת הצבאית. דבר זה עלול לקרות משתי סיבות: או כתוצאה מכך שעד שתיכון אפשרות מעשית למלחמה כבר תפנה מערכת-נשק זו את מקומה לאחרת, או משום שמערכת-נשק זו מעיקרה

אינה נדרשת למלחמה העתידה.

הארגון השוטף — עוסק בראש-וראשונה ב"יש" ובהתבססו על תכניות-האב קובע הוא את המסגרות התקניות של הצבא ומגדיר את יעודיהן.

הארגון המאולתר — הוא, בעיקרו, הציוות המשימתי לקרב או למשימה אחרת כל שהיא. קצין-המטה, העוסק בשטחי ארגון אלה, חייב להקיף ידע רב ומבוסס בזירה, באויב, בארגון הצבאי ובאמצעי-הלחימה.

תורת-המלחמה מתוה אף באילו שטחים עיקריים יש לאמן את הכוחות לקראת מלחמה; ושוב זהו תחום-פעולה רב לעבודת-מטה המכוונת להכשרת הגייסות למשימותיהם הצפויות.

העידן הגרעיני

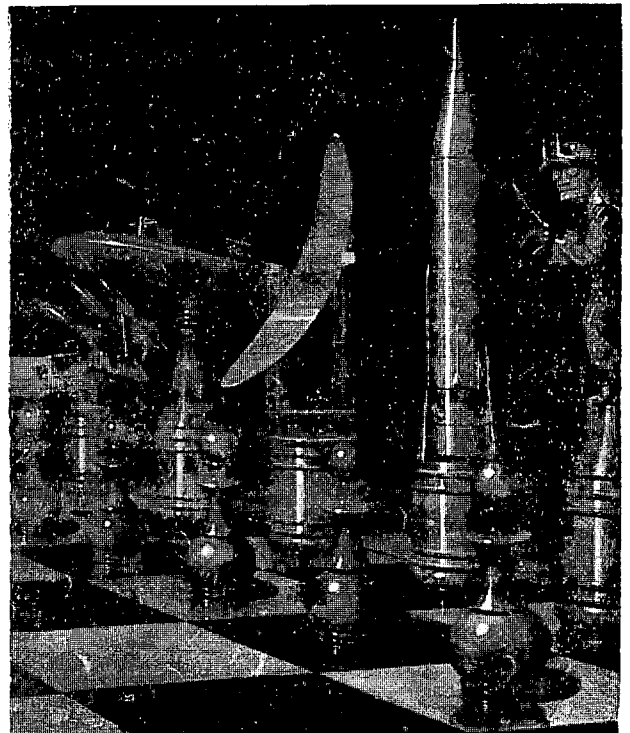
הכרת עידן זה על-ידי קצינים אינה קשורה דוקא בהימצא-אותו, או באי-הימצאותו, של נשק-גרעיני בידי צבאם. וזאת, בין-השאר, בשל הסיבות הבאות:

א. עיקר ההתפתחות המדעית והתכנית בזמננו כרוך בפיתוח הגרעיני ובטיפול האמצעים המשמשים גם כאמצעי שיגורו של הנשק-הגרעיני. אכן, הכרת עידן זה מחייבת גם לימוד יסודי של סוגיות הטילים, החלל, הלוינים; וכמובן — כורים-אטומיים וכל הכרוך בניצולו של האטום לצרכי מדע וכל-כזה.

ב. הנשק-הגרעיני — הוא שיצר צורת-מלחמה חדשה: המלחמה הקרה. אך למלחמה זו עצמה נתחמו גבולות מסוימים — שוב על-ידי השפעת כוח-ההרתעה של העצמה הגרעינית גופה; וסג זה יצר, בתחום המלחמה-הקרה, שלוחות שונות של סוגי לוחמות-מקומיות: "לוחמה-חתרנית", לוחמת גריליה ולוחמה מקומית-קונבנציונלית". כבר הזכרתי דעות האומרות כי דומה שהמלחמה-הקרה — שהיא תולדת העצמה-הגרעינית, אך מושפעת עתה על-ידי השאיפה להמנע ככל-הניתן משימוש בעצמה-גרעינית זו — עשויה להשאר כצורת-המלחמה האפשרית היחידה; והיא מחייבת כל עם הנמצא באיזור בו עשויות להתחולל תמורות מדיניות וצבאיות, לסגל את צבאו גם ליכולת פעולה בצורות-הלוחמה שנמנו כאן.

מכאן, שהכרת "עידן-גרעיני" זה מחייבת, ממילא, גם הקניית ידיעה והתמצאות בסוגיות המלחמה-הקרה, בפיתוח צבא ככוח-הרתעה, חקר אפשרויות של הידרדרות למלחמה-אטומית כללית, אטומית-מוגבלת וקונבנציונלית, והשפעת כוח-ההרתעה של המעצמות על האיזור בו אנו חיים. העתיד צופן גם את כניסתן של מדינות נוספות לעידן זה; ועצם האפשרות ש"לתיצת-כפתור" עשויה להפוך כל איזור שבעולם לשדה-קטל גרעיני מחייבת כבר כיום ללמוד ביסודיות את כל המשמעויות הנובעות מכך לגבי ארגון הכוחות, הפעלתם בשדה-הקרב, התגוננות סבילה וכו'.

השכלת-יסוד בנושא זה צריכה לכלול פרק תאורטי — שינתן בקורס הטכני להכרת יסודות הגרעיני, הנשק-האטומי והשפעתו וכן משגרי הנשק — ופרק במסגרת בית-ספר-למטה, בו יתורגל הנושא ותגובש תורת-מלחמה. כיום

נראה שאת רוגזו של האוברסט־לשעבר ה. צימרמן עוררה הפסקה הבאה: „בתקופת האי־מונים שלנו שמענו לא פעם מפי חיילים מבורגרים כי במלחמת־העולם (השנייה) צעדו 50 ק"מ כל יום — אך רברבנים אלה לא השיבו אף פעם בחיוב כשהזמנו אותם להשתתף באימונינו.”

וכן אומר האוברסט־לשעבר: „האם מפליא הדבר? מי שחצה ברגליו את פולין ואת רוסיה עד מוסקבה ופטרסבורג, או בשנת 1942 אף עד לקוקו, וכפי הנראה גם חזר משם באותה צורה — נוכל להניח בודאות כי יבא על סיפוקו בשטח זה.”

כאן מובאים תיאורי מסעות שבוצעו במלחמת־העולם הראשונה והשנייה בחנאי לחימה, בקור מקפיד ובהום לוחט, כאשר החיילים־הצועדים נושאים אתם משא שלמעלה מ־30 ק"ג. בין התיאורים האלה משמיע האוברסט מספר הערות מעשיות ולבסוף — את הערכתו לגבי קבוצת הצועדים המסוימת (עליה מדובר ברשי-

מה המקורית) ולגבי רמת כושר הצעידה וה־מסע ב„בונדסוואר” בכלל: „נעים לקרוא כיצד הכשירו עצמם הצועדים הצעירים של הבונדסוואר לקראת מסעם בהודו־לנד. אמת, ללא אימונים — אין הצלחות! אך סוג זה של אימונים היה בעבר לחס־חוקו של היל־הרגלים. אף לכם לשכוח זאת לעולם! ובימים ההם צעדו לא רק צועדים נבחרים — אלא הפלוגה כולה!

העיקר במסע הוא שהנעילים תהינה גדולות די הצורך ולא תלחצנה — וכמובן שהגרביים יהיו בסדר. מעולם לא הייתי חסיד של הצייתנחלים וכו', אלא אם כן חיברו זאת מצבי לחימה, אם רק ניתן הדבר יש לחלוץ נעילים ולהסיר גרביים וחלקי לבוש לפני־כן, פשוט, לא טוב לצעוד בבגדים רטובים. הגרביים הרטובות זזות ממקומן ולחצות על הרגל, והצועד מתחיל לסבול משפשו־פיעור. דבר זה גרוע בהרבה מאובדן הזמן (שבהסרת הבגדים), אשר ניתן לתקנו במאמץ לא גדול.

באופן כללי, הסרת נעליים לעתים קרובות, תועיל ליבוש רגליים וגרביים. אם כי חיים אנו בתקופת המיכון, יש ויש להקפיד על הטיפול ברגליים. אף אם לא יהיה צורך להגיע אל השגימסע עצומים כאלה כמו בעבר, ינתרו עוד מסעות די הצורך בפעילות הקרב של היל־רגלים, ולקראתם בודאי שיש להוסיף להתאמן ולהיטיב להתכונן.

מה יאמר, צועד' ותיק כמוני כשהוא מבחין בקבוצת חיילים צעירים של הבונדסוואר השוכנים, גמורים' וברגליים משופשפות בצדי הדרך לאחר שביצעו מסע של 7 ק"מ (במלים: שבעה) ומזמינים לבסוף מוגית שתסיעם בחזרה אל בסיסם. הלא משהו אינו כשורה בכך! מכל מקום, גם החיילים הותיקים שמחים על כי, צועדי־הולנד' הציגו, לאחר האימונים היסודיים שעברו, רמת־השגים כה גאה. יתכן שאני טועה — אך הושבני שהם אולי החיילים היחידים בבונדסוואר' היודעים פחות או יותר מה טעמו של מסע.”

קצין־מטה מתאם - והכשרתו (המשך מעמ' 6)

עוסקים כמעט כל בתי הספר־למטה של צבאות חדישים בטקטיקה הגרעינית והקונבנציונלית כאחד.

הרחבת האופק

לנושאים שצוינו עד כה ישנה כבר ממילא „השלכה” על ההשלכה הכללית הדרושה לקצין־מטה. שכן כבר נבע ממה שנאמר לגביהם ההכרח בביסוס יסודות טכניקה ומדע, בלימוד בעיות מדיניות־חוץ ואסטרטגיה־רבתי, הכרת ארצות האזור וכו'. כמור־כן יש עוד להדגיש מה הם תחומי־הידיעה העיקריים שבלעדם לא תתכן הפקת עבודת מטה תכליתית:

- כל שיקול עקרוני בסוגיות בטחון־שוטף חייב להתבסס על הבנת הסכמי־שביתת־הנשק, הכרת המצב הפנימי במדינות ערב — ולעתים גם הכרת מצב המלחמה־הקרה הבין־גושית ומצבנו באו"מ. כרקע לשיקול זה נדרשים קציני־מטה להגיש נתונים. אסור שנתונים אלה יתעלמו מהבעיות שצוינו לעיל — שאם לא כן קיימת סכנה שהם ישארו בגדר ראייה צבאית קשוחה.

- כל מסמך מטה וכל הבעת דעה בדיון צריכים להיות בהירים וממצים. לכך דרושה הכשרה מיוחדת בהבעה בעל־פה ובכתב.

- האדם — הוא הגורם הקובע בכל מערכה צבאית — ועל־אחת כמה־זכמה בצבא שאינו יכול לבסס הכרעה במלחמה על יחסי־כוחות. אדם זה — יש לטפחו באמצעות מנהיגות נכונה, שמרכיביה הם — פרט לדוגמה האישית — גם חינוך לחלוציות וחינוך למשמעת־פנימית. והרי צה"ל מהווה גם את כור־ההיתוך העיקרי להכשרת נוער למשימות לחלוציות.

כל אלה מחייבים את קצין־המטה לגלות הבנה בבעיות פיתוחה וכלכלתה של המדינה, להכיר את בעיות־הפנים שלה ולקנות דעת בבעיות יסוד הקשורות בסוגית ניהול כוח־אדם.

*

סקירה זו לא נתכונה אלא להציג אחדות מהבעיות העיקריות הנובעות מצרכי הצבא ומראית שדה־הקרב של העתיד. מכל מקום, ברור הוא שכל קצין המיועד להתקדם בשירותו הצבאי חייב „לעצור” מספר פעמים במשך שירותו, כדי לצבור השכלת־יסוד — אשר בלעדיה לא יתרום לרמת עבודת־המטה הנדרשת כיום ואשר תדרש בעתיד.

עצירה זו — לצורך התקדמות היא. בדרך־כלל אין אנשים ששים לעזוב עבודה מעשית מענינת וסוערת — ולשבת תקופה ממושכת בבית־אולפן. אך אנשים אלה — יאבד עליהם הכלה, שכן לא יוכלו להשיג את ההשגים שיידרשו מהם.

„עצירה” זו נדרשת לצורך השתלמויות וקורסים, המבססים אצל האיש את הידע הדרוש לתפקיד קונקרטי. כאן כלולות כל ההשתלמויות הנהוגות בצבא, וכן קורסים קצרים למפקדים. היא דרושה גם לצורך ביסוס הקצין כבעל כושר להתקדם בסולם הצבאי ולתרום תרומה רב־גונית בכל מקום בו ישרת בצבא. כאן כלולים בתי־הספר המקנים השכלת־יסוד — אלה הם ביה"ס לקצינים וביה"ס לפיקוד־ולמטה. אלא שעל אלה יש להוסיף, כאמור, גם את ביה"ס לידע טכני, בו ייערכו הקורסים השונים, אשר יקנו לכל רמות הקצונה בצבא את ההכשרה המדעית והטכנית בהקף והסוג הנדרשים לסיפוק צרכיו של צבא חדיש.